

2026

Ing. Bc. Martin GORČÍK, Ing. Rostislav CHALUPA,
Ing. Jiří KADLEC, Ing. Jana PILÁTOVÁ,
Ing. Dagmar PROCHÁZKOVÁ, Ing. Roman SEDLÁK, Ing. Pavel VLACH

Abece

účetnictví pro podnikatele

- úvod do soustavy účetnictví
- dlouhodobý majetek mimo finanční majetek
- zásoby
- cenné papíry
- finanční majetek
- zúčtovací vztahy
- vlastní kapitál
- dlouhodobé závazky, úvěry, odložená daň a rezervy
- náklady a výnosy
- účetní závěrka
- účetní a daňová soustava
- mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Jednotlivé kapitoly zpracovali:

Ing. Bc. Martin Gorčík	kapitola 4
Ing. Rostislav Chalupa	podkapitoly 6.2, 6.4 a 6.5, kapitoly 9 a 11
Ing. Jiří Kadlec	podkapitoly 1.1, 1.3, 1.4, 1.6, 6.1 a 6.3
Ing. Jana Pilátová	podkapitoly 1.2 a 1.5, kapitoly 5, 7, 8 a 10
Ing. Dagmar Procházková	kapitola 3
Ing. Roman Sedlák	kapitola 12
Ing. Pavel Vlach	kapitola 2

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané **aktualizace**, která bude po dobu prodejnosti publikace volně **ke stažení na www.anag.cz**. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.

Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

© Ing. Bc. Martin Gorčík, Ing. Rostislav Chalupa, Ing. Jiří Kadlec, Ing. Jana Pilátová,
Ing. Dagmar Procházková, Ing. Roman Sedlák, Ing. Pavel Vlach, 2026

Fotografie na obálce © shutterstock.com

© Nakladatelství ANAG, 2026

ISBN 978-80-7554-438-4

OBSAH

1.	ÚVOD DO SOUSTAVY ÚČETNICTVÍ	12
1.1	Právní rámec účetnictví a České účetní standardy.....	13
1.1.1	Stručná charakteristika zákona o účetnictví.....	13
1.1.2	Stručná charakteristika vyhlášek k zákonu o účetnictví.....	27
1.1.3	České účetní standardy pro podnikatele.....	30
1.1.4	Obecné zásady pro vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky.....	32
1.2	Obsahové vymezení základních východisek účetnictví podnikatelů.....	33
1.2.1	Subjekt účetnictví ve smyslu zákona o účetnictví.....	33
1.2.1.1	Účetní jednotka jako subjekt účetnictví – definovaná v § 1 ZoÚ.....	33
1.2.1.2	Osoby odpovědné za vedení účetnictví.....	35
1.3	Základní prvky soustavy účetnictví.....	36
1.3.1	Účetní záznam.....	36
1.3.1.1	Účetní doklad.....	37
1.3.1.2	Účetní zápis.....	38
1.3.1.3	Účetní knihy.....	38
1.3.1.4	Opravy nebo doplnění účetních záznamů.....	40
1.3.2	Směrná účtová osnova.....	42
1.3.3	Vnitropodnikové účetnictví.....	43
1.4	Úschova účetních záznamů.....	44
1.5	Návrh účtového rozvrhu pro podnikatele s vazbou na položky účetních výkazů.....	46
1.6	Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.....	62
2.	DLOUHODOBÝ MAJETEK MIMO FINANČNÍ MAJETEK	63
2.1	Dlouhodobý nehmotný majetek – vymezení.....	64
2.1.1	Dlouhodobý nehmotný majetek – vymezení z hlediska účetních předpisů.....	64
2.1.2	Nehmotný majetek – vymezení z hlediska zákona o daních z příjmů.....	66
2.2	Dlouhodobý hmotný majetek – vymezení.....	68
2.2.1	Dlouhodobý hmotný majetek – vymezení z hlediska účetních předpisů.....	68
2.2.2	Hmotný majetek – vymezení z hlediska zákona o daních z příjmů.....	70
2.3	Pořizování dlouhodobého majetku.....	73
2.3.1	Oceňování dlouhodobého majetku.....	73
2.3.1.1	Vliv poskytnutých dotací.....	77
2.3.1.2	Ocenění jednotlivých složek souboru majetku.....	78
2.3.1.3	Vstupní cena – ocenění majetku pro účely daně z příjmů.....	79
2.3.2	Zařazení dlouhodobého majetku do užívání.....	81

2.4	Modernizace a rekonstrukce dlouhodobého majetku – technické zhodnocení	82
2.4.1	Technické zhodnocení podle zákona o daních z příjmů	82
2.4.2	Technické zhodnocení z pohledu účetních předpisů	86
2.5	Odpisování dlouhodobého majetku	88
2.5.1	Účetní odpisy	88
2.5.1.1	Účetní jednotky oprávněné majetek odpisovat	88
2.5.1.2	Techniky odpisování, způsob výpočtu odpisů	88
2.5.1.3	Majetek neodpisovaný	91
2.5.1.4	Účtování o odpisech	91
2.5.1.5	Účetní odpisy a zákon o daních z příjmů	91
2.5.2	Daňové odpisy	92
2.5.2.1	Osoby oprávněné k odpisování majetku	92
2.5.2.2	Majetek vyloučený z odpisování	95
2.5.2.3	Techniky odpisování hmotného majetku	96
2.5.2.4	Odpisování majetku při zvýšení spoluvlastnického podílu	110
2.5.2.5	Přerušování odpisování	112
2.5.2.6	Technické zhodnocení „drobného dlouhodobého“ hmotného majetku	112
2.5.2.7	Techniky odpisování nehmotného majetku	113
2.6	Vyřazení dlouhodobého majetku	117
2.7	Nájem a pacht dlouhodobého majetku	120
2.7.1	Nájem a pacht, který není finančním leasingem	121
2.7.2	Finanční leasing	124
2.8	Užívání majetku na základě smlouvy o výprose či smlouvy o výpůjčce	141
2.9	Rezerva na opravy dlouhodobého majetku	142
2.9.1	Zákonné rezervy na opravy hmotného majetku	143
2.9.1.1	Obecné podmínky	143
2.9.1.2	Titul tvorby rezerv	144
2.9.1.3	Způsob tvorby rezerv	146
2.9.1.4	Povinnost úložky finančních prostředků	149
2.9.1.5	Maximální doba tvorby rezerv	150
2.9.1.6	Povinnost zrušení rezervy	151
2.9.1.7	Účtování zákonných rezerv na opravu hmotného majetku	152
2.9.2	Ostatní rezervy na opravy dlouhodobého majetku	152
3.	ZÁSObY	154
3.1	Zásoby – vymezení	155
3.1.1	Zásoby nakupované	155
3.1.1.1	Materiál	155
3.1.1.2	Zboží	156
3.1.2	Zásoby vytvořené vlastní činností	156
3.1.2.1	Nedokončená výroba	156
3.1.2.2	Polotovary vlastní výroby	156
3.1.2.3	Hotové výrobky	156
3.1.3	Zvřata	156

3.2	Oceňování zásob při pořízení	157
3.2.1	Pořizovací cena.....	157
3.2.1.1	Technické varianty zaúčtování pořizovací ceny	158
3.2.2	Vlastní náklady	160
3.2.3	Reprodukční pořizovací cena.....	160
3.3	Způsoby účtování zásob.....	161
3.4	Oceňování zásob při vyskladnění.....	165
3.4.1	Metoda váženého aritmetického průměru.....	165
3.4.2	Metoda FIFO.....	166
3.4.3	Pevná cena.....	168
3.5	Zásoby vlastní činnosti	169
3.5.1	Nedokončená výroba	169
3.5.2	Hotové výrobky a polotovary vlastní výroby.....	171
3.5.3	Aktivace materiálu.....	173
3.5.4	Účtování o zvířatech.....	174
3.6	Zásoby na konci účetního období.....	174
3.6.1	Zásoby na cestě.....	175
3.6.2	Nevyfakturované dodávky zásob	175
3.7	Inventarizace zásob.....	176
3.7.1	Inventarizační rozdíly	177
3.7.2	Opravná položka k zásobám.....	180
3.8	Poskytnuté zálohy a závdavky na zásoby.....	182
3.9	Slevy u nakoupených zásob	183
3.9.1	Bonus	183
3.9.2	Skonto	184
3.10	Komisní prodej.....	185
3.11	Vykazování výrobků a zboží používaných k předvádění.....	187
3.12	Reklamace u dodávek zásob	188
4.	CENNÉ PAPIŘY	191
4.1	Prameny právní úpravy cenných papírů	192
4.2	Vymezení cenných papírů.....	193
4.2.1	Členění cenných papírů	194
4.3	Klasifikace cenných papírů z hlediska účetnictví pro podnikatele.....	194
4.3.1	Přesuny mezi skupinami cenných papírů.....	196
4.3.2	Účtování na analytických a podrozvahových účtech	196
4.4	Oceňování cenných papírů a podílů	197
4.4.1	Oceňování cenných a podílů k okamžiku jejich pořízení.....	197
4.4.2	Oceňování cenných papírů k rozvahovému dni.....	198
4.4.3	Cenné papíry a podíly v cizí měně	201
4.5	Majetkové účasti – podíly představované akciemi a kmenovými listy	202
4.5.1	Podíly zakládající účast v ovládané osobě a v osobě pod podstatným vlivem.....	202
4.5.2	Výnosy plynoucí z držby podílu – majetkové účasti	204

4.6	Cenné papíry k obchodování	205
4.6.1	Majetkové cenné papíry k obchodování	205
4.6.2	Dluhové cenné papíry k obchodování	206
4.7	Cenné papíry držené do splatnosti	206
4.7.1	Dluhopisy	207
4.7.2	Směnky	208
4.8	Ostatní (realizovatelné) cenné papíry	208
5.	FINANČNÍ MAJETEK	210
5.1	Peněžní prostředky v pokladně	211
5.2	Valutová pokladna	213
5.2.1	Použití kurzu k okamžiku pohybu peněz	214
5.2.2	Přepočet valut ke konci účetního období	214
5.3	Peněžní prostředky na účtech	215
5.4	Zákon o omezení plateb v hotovosti	216
5.4.1	Platby	217
5.4.2	Bezhotovostní platby	217
6.	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	219
6.1	Pohledávky	220
6.1.1	Pohledávky z obchodních vztahů	220
6.1.2	Oceňování pohledávek	220
6.1.2.1	Účtování a oceňování souboru pohledávek	221
6.1.3	Poskytnuté zálohy	221
6.1.3.1	Možné varianty účtování zaplacených záloh plátců DPH	222
6.1.4	Pohledávky v cizích měnách	222
6.1.4.1	Poskytnuté zálohy v cizí měně	224
6.1.5	Postoupení pohledávek	224
6.1.5.1	Základní účetní operace související s postoupením pohledávky	225
6.1.5.2	Promítnutí postoupení pohledávek do účetních výkazů	226
6.1.5.3	Postoupení pohledávek splatných či pohledávek po lhůtě splatnosti	227
6.1.6	Zápočet pohledávek	230
6.1.7	Vytváření opravných položek k pohledávkám	230
6.1.7.1	Zákonné opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení	231
6.1.7.2	Zákonné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994	232
6.1.7.3	Zákonné opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za clo	232
6.1.7.4	Zákonné opravné položky k „drobným“ pohledávkám	233
6.1.7.5	Účetní opravné položky	233
6.1.7.6	Účtování opravných položek	234
6.1.8	Opravné položky k cizoměnovým pohledávkám	237
6.1.9	Promlčení a odpis tuzemských pohledávek	237
6.1.10	Odpis cizoměnových pohledávek	239

6.1.11	Pohledávky a závazky ze smluvních pokut a úroků z prodlení.....	239
6.1.12	Vykazování pohledávek v rozvaze.....	240
6.2	Závazky.....	243
6.2.1	Závazky z obchodních vztahů (krátkodobé).....	243
6.2.1.1	Základní účty účtové skupiny 32 – Závazky z obchodních vztahů (krátkodobé)	243
6.2.2	Dodanění promlčených nebo neuhrazených dluhů (závazků)	246
6.2.3	Závazky a pohledávky v cizí měně	247
6.2.4	Zúčtování se zaměstnanci a s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	249
6.2.5	Zúčtování daní.....	252
6.2.5.1	Základní účty účtové skupiny 34 – Zúčtování daní a dotací	253
6.2.6	Zúčtování pohledávek a závazků ke společníkům a členům družstva.....	256
6.2.7	Jiné pohledávky a závazky.....	257
6.2.8	Vykazování závazků v rozvaze.....	261
6.3	Inventarizace pohledávek a závazků.....	263
6.4	Zúčtování dotací	264
6.4.1	Promítnutí dotací do účetních výkazů	266
6.5	Přechodné účty aktiv a pasiv	267
6.5.1	Náklady příštích období.....	269
6.5.2	Komplexní náklady příštích období.....	270
6.5.3	Příjmy příštích období.....	271
6.5.4	Výdaje příštích období	272
6.5.5	Výnosy příštích období	273
6.5.6	Dohadné účty aktivní a dohadné účty pasivní	275
6.5.6.1	Dohadné účty aktivní.....	275
6.5.6.2	Dohadné účty pasivní.....	278
7.	VLASTNÍ KAPITÁL	282
7.1	Základní kapitál a ážio	283
7.1.1	Vklady do základního kapitálu při vzniku obchodní korporace	284
7.1.1.1	Společnost s ručením omezeným.....	286
7.1.1.2	Akciová společnost.....	288
7.1.1.3	Veřejná obchodní společnost.....	289
7.1.1.4	Komanditní společnost.....	290
7.1.1.5	Družstvo.....	290
7.1.2	Změny základního kapitálu.....	290
7.1.2.1	Akciová společnost.....	290
7.1.2.2	Společnost s ručením omezeným.....	292
7.1.2.3	Komanditní společnost	293
7.1.2.4	Státní podnik.....	293
7.1.3	Ážio	293
7.2	Ostatní kapitálové fondy.....	294
7.3	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	294
7.4	Oceňovací rozdíly při přeměnách obchodních korporací.....	295

7.5	Výsledek hospodaření.....	295
7.5.1	Výsledek hospodaření běžného roku	295
7.5.2	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (jeho rozdělení, převody zisku a úhrada ztráty)	296
7.5.2.1	Rozdělení hospodářského výsledku ve schvalovacím řízení u účetních jednotek, které nejsou individuálními podnikateli	297
7.5.2.2	Individuální podnikatelé	298
7.5.3	Zálohy na podíly na zisku	298
7.5.4	Výsledek hospodaření minulých let	302
7.5.5	Fondy ze zisku	303
7.5.6	Jiný výsledek hospodaření minulých let	303
7.5.6.1	Účtování o odložené dani prvním rokem	303
7.5.6.2	Opravy významných chyb minulých let	304
7.6	Účet individuálního podnikatele.....	305
8.	DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY, ÚVĚRY, ODLOŽENÁ DAŇ A REZERVY	307
8.1	Dlouhodobé závazky	308
8.2	Úvěry.....	313
8.2.1	Zachycení dlouhodobých bankovních úvěrů na účty	313
8.2.2	Zobrazení dlouhodobých bankovních úvěrů v rozvaze	313
8.2.3	Úroky z úvěrů	314
8.2.4	Účtování úroků u dlužníka	314
8.2.5	Obsahové vymezení položky N. Nákladové úroky ve výkaze zisku a ztráty.....	314
8.3	Rezervy.....	314
8.3.1	Obsahové vymezení rezerv	315
8.3.2	Postup tvorby a použití rezerv	316
8.3.2.1	Postup účtování	316
8.3.3	Příklad k účtování o rezervě na daň z příjmů.....	317
9.	NÁKLADY A VÝNOSY	318
9.1	Členění nákladů a výnosů	319
9.2	Zásady pro účtování nákladů a výnosů	320
9.3	Časové rozlišení nákladů a výnosů	322
9.4	Manka a škody	322
9.5	Opravné položky k majetku	324
9.6	Splatná daň z příjmů	324
9.7	Odložená daň.....	325
9.7.1	Princip výpočtu odložené daně.....	326
9.7.2	Účtování o odložené dani	328
9.7.3	Vybrané důvody vzniku přechodných rozdílů vedoucích k účtování odložené daně.....	329
9.7.4	Odložená daňová pohledávka a závazek.....	330
9.7.5	Výpočet odložené daně.....	331

10. ÚČETNÍ ZÁVĚRKA.....	333
10.1 Inventarizace	334
10.1.1 Periodická inventarizace	334
10.1.2 Průběžná inventarizace	334
10.1.3 Fyzická a dokladová inventura	334
10.1.4 Inventurní soupisy	335
10.1.5 Rozhodný den	335
10.1.6 Inventarizační rozdíly	335
10.1.7 Podrozvahové účty	336
10.1.8 Postupy účtování inventarizačních rozdílů	338
10.1.9 Inventarizační rozdíly u zásob	339
10.1.10 Inventarizační rozdíly v důsledku neúmyslné záměny zásob	341
10.1.11 Inventarizační rozdíly dlouhodobého majetku	342
10.1.11.1 Inventarizační rozdíly dlouhodobého majetku odpisovaného	342
10.1.11.2 Inventarizační rozdíly dlouhodobého majetku neodpisovaného	343
10.1.11.3 Náhrada za manka a škody	343
10.2 Postup při uzavírání účetních knih (zvláštnosti jednotlivých obchodních korporací).....	344
10.2.1 Otevírání a uzavírání účetních knih podle zákona o účetnictví.....	344
10.2.1.1 Otevření účetních knih.....	344
10.2.1.2 Uzavření účetních knih.....	344
10.2.1.3 Znovuotevření účetních knih.....	344
10.2.2 Postup při otevírání a uzavírání účetních knih	345
10.2.2.1 Otevírání účetních knih	345
10.2.2.2 Uzavírání účetních knih.....	347
10.3 Druhy účetních závěrek	348
10.3.1 Účetní závěrka řádná a mimořádná.....	348
10.3.2 Mezitímní účetní závěrka	349
10.3.3 Měsíční účetní závěrka.....	349
10.3.4 Závaznost sestavení účetní závěrky podle národních (českých) pravidel.....	349
10.3.5 Závaznost použití zákonem stanovených názvů pro dílčí části účetní závěrky	350
10.4 Složky účetní závěrky.....	350
10.4.1 Základní struktura rozvahy	352
10.4.2 Základní struktura výkazu zisku a ztráty.....	352
10.4.3 Základní struktura přehledu o peněžních tocích – nepřímá metoda.....	353
10.4.4 Účetní závěrka pro mikro a malé účetní jednotky bez povinnosti auditu.....	354
10.4.4.1 Rozvaha ve zkráceném rozsahu – základní (pro mikro účetní jednotky bez povinnosti auditu).....	354
10.4.4.2 Rozvaha ve zkráceném rozsahu – rozšířená (pro malé účetní jednotky bez povinnosti auditu).....	354
10.4.4.3 Výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu – druhové členění.....	355
10.4.4.4 Příloha v účetní závěrce pro mikro a malé účetní jednotky, které nemají povinnost auditu	356

10.4.5 Účetní závěrka pro mikro a malé účetní jednotky s povinností auditu a dále pro střední a velké účetní jednotky.....	358
10.4.5.1 Rozvaha v plném rozsahu	358
10.4.5.2 Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu.....	363
10.4.5.3 Příloha v účetní závěrce	365
10.5 Ověření účetní závěrky auditorem.....	367
10.5.1 Zrušení povinnosti ověření účetní závěrky auditorem u malých účetních jednotek	367
10.5.2 Povinnost auditu pro střední a velké účetní jednotky od roku 2026	368
10.6 Výroční zpráva	369
10.7 Nefinanční informace.....	370
10.8 Zveřejňování účetní závěrky a výroční zprávy	370
11. ÚČETNÍ A DAŇOVÁ SOUSTAVA	373
11.1 Vztah účetnictví a daňové soustavy.....	374
12. MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ	379
12.1 Vývoj IAS/IFRS a jejich začlenění do evropské a české legislativy	389
12.2 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – Mezinárodní účetní standardy.....	391
12.3 Koncepční rámec pro sestavování a zveřejňování účetní závěrky.....	391
12.4 Přehled platných IFRS/IAS a interpretací	392
IAS 1 Sestavování a zveřejňování účetní závěrky.....	392
IAS 2 Zásoby.....	393
IAS 7 Výkaz peněžních toků	394
IAS 8 Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby	394
IAS 10 Události po skončení účetního období	395
IAS 12 Daně ze zisku	395
IAS 16 Pozemky, budovy a zařízení.....	397
IAS 19 Zaměstnanecké požitky.....	398
IAS 20 Vykazování státních dotací a zveřejňování státní podpory.....	399
IAS 21 Dopady změn měnových kurzů.....	399
IAS 23 Výpůjční náklady.....	400
IAS 24 Zveřejnění spřízněných stran.....	401
IAS 26 Penzijní plány.....	401
IAS 27 Samostatná účetní závěrka	402
IAS 28 Investice do přidružených a společných podniků.....	402
IAS 29 Vykazování v hyperinflačních ekonomikách.....	403
IAS 32 Finanční nástroje: vykazování.....	403
IAS 33 Zisk na akcii.....	404
IAS 34 Mezitímní účetní výkaznictví.....	404
IAS 36 Znehodnocení aktiv.....	405
IAS 37 Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva	406

IAS 38	Nehmotná aktiva	407
IAS 39	Finanční nástroje: uznávání a oceňování	408
IAS 40	Investiční nemovitý majetek	409
IAS 41	Zemědělství	409
IFRS 1	První přijetí mezinárodních standardů účetního výkaznictví	410
IFRS 2	Úhrady vázané na akcie	411
IFRS 3	Podnikové kombinace	412
IFRS 4	Pojistné smlouvy	413
IFRS 5	Stálá aktiva určená k prodeji a ukončované činnosti	414
IFRS 6	Průzkum a vyhodnocování nerostných zdrojů	414
IFRS 7	Finanční nástroje: zveřejňování	415
IFRS 8	Provozní segmenty	417
IFRS 9	Finanční nástroje	418
IFRS 10	Konsolidovaná účetní závěrka	420
IFRS 11	Společná ujednání	420
IFRS 12	Zveřejnění podílů v jiných účetních jednotkách	421
IFRS 13	Ocenění reálnou hodnotou	421
IFRS 14	Časové rozlišení při cenové regulaci	422
IFRS 15	Výnosy ze smluv se zákazníky	422
IFRS 16	Leasingy	423
IFRS 17	Pojistné smlouvy	424
IFRS 18	Prezentace a zveřejňování informací v účetní závěrce	424
IFRS 19	Dceřiné podniky bez veřejné odpovědnosti: zveřejňování	425
12.5	IFRS pro malé a střední podniky	426
12.6	Příklad praktické aplikace IFRS/IAS (uplatnění IFRS 16)	426

Lhůta 10 let stanovena pro archivaci účetní závěrky a výroční zprávy. Ostatní účetní záznamy se uschovávají 5 let. Ustanovení § 31 ZoÚ upravuje také případy, ve kterých povinnost úschovy účetních záznamů přechází na právního nástupce účetní jednotky, likvidátora či insolvenčního správce, resp. na dědice. Rovněž stanoví postup pro zajištění úschovy účetních písemností před zánikem účetní jednotky a před zánikem povinnosti vést účetnictví.

Samostatný § 32 ZoÚ řeší situace **úschovy účetních záznamů při jejich využití pro účely jiných právních předpisů**, než je zákon o účetnictví, např. pro trestní řízení, správní řízení, daňové řízení, sociální zabezpečení, reklamační řízení. Tehdy se uschovací lhůty upravují tak, aby byly zajištěny požadavky vyplývající z jejich použití pro uvedené účely. Jako nejběžnější případ lze uvést mzdové listy, které se uschovávají pro účely sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění podle příslušných zákonů.

Zvlášť je v § 32 ZoÚ stanovena úschova vybraných účetních záznamů o přímém styku s cizinou před 1. 1. 1949 a úschova účetní závěrky v souvislosti s převody majetku státu na jiné osoby, např. podle zákona o privatizaci (zákon č. 92/1991 Sb.).

» Část sedmá zákona o účetnictví

Tato část zákona se věnuje „Zprávám o platbách orgánům správy členského státu Evropské unie nebo třetí země“. Tuto „zprávu o platbách“ sestavují velké účetní jednotky činné v těžebním průmyslu a těžbě dřeva v původních lesích. Tato zpráva se zveřejňuje ve Sbírce listin.

» Část osmá zákona o účetnictví

Tato část zákona předepisuje **povinnost uvádění nefinančních informací** pro velké účetní jednotky, které jsou zároveň subjekty veřejného zájmu a jejich průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období překročí 1 000. Dále je tato povinnost stanovena pro konsolidující účetní jednotky velké skupiny účetních jednotek, které jsou subjektem veřejného zájmu a průměrný počet zaměstnanců na konsolidovaném základě překročí 1 000.

» Část devátá zákona o účetnictví

V této části zákona je předepsána povinnost vyhotovování Zprávy o daních z příjmů pro samostatné účetní jednotky, jejichž roční úhrn čistého obratu dosáhne 19 000 000 000 Kč.

Ve zprávě o daních z příjmů (§ 32m ZoÚ) se uvede:

- název účetní jednotky a účetní období, za které se zpráva sestavuje,
- měna použitá ve zprávě, kterou je měna používaná pro sestavení účetní závěrky účetní jednotky v daném účetním období,
- stručný popis povahy činnosti účetní jednotky,
- počet zaměstnanců v přepočtu na plné pracovní úvazky,
- celkové výnosy účetní jednotky s vyloučením úprav hodnot,
- výsledek hospodaření před zdaněním účetní jednotky,
- výše nákladu na splatnou daň z příjmů účetní jednotky nebo ve vztahu k její pobočce v příslušné daňové jurisdikci za dané účetní období,
- výše uhrazené daně z příjmů účetní jednotky nebo ve vztahu k její pobočce v příslušné daňové jurisdikci během daného účetního období včetně částek srážkové daně odvedených z jejich příjmů a
- výše kumulovaných výsledků hospodaření účetní jednotky na konci daného účetního období.

1.3 ZÁKLADNÍ PRVKY SOUSTAVY ÚČETNICTVÍ

Zákon o účetnictví stanoví základní podmínky vedení účetnictví pro různé typy podnikatelských (i nepodnikatelských) subjektů. V zásadě je účetnictví založeno na několika základních prvcích bez ohledu na konkrétní podmínky účetní jednotky. Mezi tyto základní prvky soustavy účetnictví patří shromažďování účetních záznamů, zpracování účetních záznamů, analýza zjištěných a zpracovaných informací, hodnocení výsledků a sdělení těchto výsledků uživatelům ekonomických informací.

1.3.1 ÚČETNÍ ZÁZNAM

§ 33 ZoÚ Obecným pojmem, který v sobě zahrnuje celou řadu účetních písemností, je „účetní záznam“. Zákon o účetnictví definuje účetnictví jako soustavu účetních záznamů. Účetním záznamem se rozumí data, která jsou nositeli informací týkajících se předmětu účetnictví nebo jeho vedení. Každou informaci týkající se předmětu účetnictví nebo jeho vedení jsou účetní jednotky povinny zaznamenávat výhradně jen účetními záznamy. Tyto účetní záznamy mohou být seskupovány do účetních záznamů nesoucích souhrnnou informaci.

§ 4 odst. 10 ZoÚ

Za účetní záznamy jsou podle zákona o účetnictví považovány:

- **účetní doklady** – jsou definovány v § 11 ZoÚ jako průkazné účetní záznamy (dále viz podkapitola 1.3.1.1),
- **účetní zápisy** – jsou definovány v § 12 ZoÚ jako účetní záznamy, jejichž obsah je určen ustanoveními zákona o účetnictví, která se týkají účetních knih,
- **účetní knihy** – pro soustavu účetnictví jsou definovány v § 13 ZoÚ,
- **odpisový plán** – je předepsán § 28 odst. 6 ZoÚ pro účetní jednotky, které mají vlastnické nebo jiné právo k majetku nebo hospodaří s majetkem státu či s majetkem územních samosprávných celků,
- **inventurní soupisy** – jejich náležitosti jsou definovány v § 30 ZoÚ. Dokládají se jimi skutečné stavy majetku a závazků účetní jednotky, zjištěné při inventarizaci fyzickou nebo dokladovou inventurou,
- **účtový rozvrh** – obsahuje všechny účty, které slouží účetní jednotce k zaúčtování všech účetních případů a k sestavení účetní závěrky. Musí jej sestavit každá účetní jednotka na základě směrné účtové osnovy,
- **účetní závěrka** – je definována v § 18 ZoÚ,
- **výroční zpráva** – je definována v § 21 ZoÚ,
- **mzdové listy,**
- **daňové doklady,**
- jiná dokumentace vyplývající ze zvláštních právních předpisů.

Z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že pojem „účetní záznam“ je velice obecný a zahrnuje prakticky veškeré doklady, které s účetnictvím souvisejí, počínaje účetním dokladem a výroční zprávou konče. Jednotlivé účetní záznamy na sebe musí navazovat, což předepisuje § 33a ZoÚ, který stanovuje, že obsah účetního záznamu musí být prokázán obsahem jiných průkazných účetních záznamů. Například účetní závěrka se sestavuje na základě účetních knih a účetní zápisy do hlavní knihy se provádějí na základě účetních dokladů. Nedodržení těchto návazností by mohlo vést k neprůkazným účetním záznamům.

Informace obsažené v účetním záznamu se označují jako obsah účetního záznamu a konkrétní způsob zaznamenávání těchto informací se označuje jako forma účetního záznamu.

1.5 NÁVRH ÚČTOVÉHO ROZVRHU PRO PODNIKATELE S VAZBOU NA POLOŽKY ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

Účet	Rozvaha				Výkaz zisku a ztráty	
	Aktiva		Pasiva		Náklady	Výnosy
	Brutto	Korekce				
ÚČTOVÁ TŘÍDA 0 – DLOUHODOBÝ MAJETEK						
ÚČTOVÁ SKUPINA 01 – DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK						
011						
	B.I.					
011 – Zřizovací výdaje (vzniklé nejpozději v účetním období započatém v roce 2015)	B.I.4.					
012 – Nehmotné výsledky vývoje	B.I.1.					
013 – Software	B.I.2.1.					
014 – Ocenitelná práva	B.I.2.2.					
015 – Emisní povolenky	B.I.4.					
016 – Preferenční limity	B.I.4.					
017 – Goodwill	B.I.3.					
019 – Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	B.I.4.					
ÚČTOVÁ SKUPINA 02 – DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK ODPISOVANÝ						
021 – Stavby	B.II.1.2.					
022 – Hmotné movité věci a jejich soubory	B.II.2.					
025 – Pěstičské celky trvalých porostů	B.II.4.1.					
026 – Dospělá zvířata a jejich skupiny	B.II.4.2.					
027 – Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	B.II.3.					
029 – Jiný dlouhodobý hmotný majetek	B.II.4.3.					
ÚČTOVÁ SKUPINA 03 – DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK NEODPISOVANÝ						
031 – Pozemky	B.II.1.1.					
032 – Urmělecká díla a sbírky	B.II.4.3.					

majetku do kategorie „dlouhodobý nehmotný“), kterým jsou výše uvedené jednotlivé majetkové složky (kromě goodwillu, povolenek na emise skleníkových plynů a preferenčních limitů), pokud sice mají dobu použitelnosti delší než 1 rok, avšak vzhledem k výši jejich ocenění, která nepřesahuje účetní jednotkou stanovenou limitní částku, byly účtovány přímo do nákladů.

Účetní jednotka, která považuje za dlouhodobý nehmotný majetek aktivum nehmotné povahy s dobou použitelnosti delší než 1 rok v ocenění přesahujícím 100 000 Kč, zakoupila software v pořizovací ceně 60 000 Kč. Tento software není u této účetní jednotky dlouhodobým nehmotným majetkem a jeho pořízení bylo promítnuto na vrub nákladů. Software byl následně používán. V návaznosti na zjištěné potřeby účetní jednotky bylo poté přistoupeno k jeho úpravě, přičemž náklady na tyto úpravy (fakturované dodavatelskou firmou) dosáhly výše 150 000 Kč.

Provedené technické zhodnocení se stalo samostatným dlouhodobým nehmotným majetkem.

Samotnému pojmu „**technické zhodnocení**“ se blíže věnujeme v podkapitole 2.4. Je-li pojem „dlouhodobý nehmotný majetek“ definován výše uvedeným pozitivním výčtem, je žádoucí zmínit rovněž jeho negativní vymezení, tj. uvést **položky, které tímto majetkem naopak nejsou**. Patří sem zejména:

- znalecké posudky,
- průzkumy trhu,
- plány rozvoje,
- návrhy propagačních a reklamních akcí,
- certifikace systému jakosti a
- software pro řízení technologie nebo zařízení, která bez tohoto vybavení nemohou fungovat (základní software, jenž je nedílnou součástí příslušného zařízení).

Účetní jednotka může dále rozhodnout, že nehmotným majetkem nejsou ani jiné majetkové složky, u nichž vyhláška pro podnikatele tuto možnost předpokládá. Mezi tyto alternativně řešitelné položky náleží zejména technické audity, energetické audity, lesní hospodářské plány či plány povodí.

2.1.2 NEHMOTNÝ MAJETEK – VYMEZENÍ Z HLEDISKA ZÁKONA O DANÍCH Z PŘÍJMŮ

Pojem „nehmotný majetek“ je pojmem, jenž byl dlouhodobě svázán se zákonem o daních z příjmů, který oblast dlouhodobých aktiv nehmotné povahy upravoval pro účely daňové (téměř) nezávisle na účetních předpisech. Tento stav byl změněn novelizací zákona o daních z příjmů provedenou k 1. 1. 2021, kdy byla celá široká úprava věnovaná nehmotnému majetku ze zákona o daních z příjmů vypuštěna. Neznamena to ovšem, že se s pojmem „nehmotný majetek“ již nestekáváme. „Rozloučení se“ s ním je postupné, přičemž rozhodnou okolností je, kdy byl daný majetek pořízen, tj. kdy byl uveden do stavu způsobilého k užívání.

Majetek nehmotné povahy, který byl pořízen od 1. 1. 2021 je majetkem, jehož kategorizace je dána výlučně účetními předpisy. Obdobně je přístupováno i k promítnutí jeho hodnoty do základu daně, tj. pro účely daně z příjmů jsou přejímány účetní principy a účetní odpisy se stávají přímo daňově účinnými. Toto tvrzení však není zcela absolutní, neboť i zde lze nalézt určité rozdíly, kterým se budeme věnovat v dalším textu (viz podkapitola 2.5).

2.5 ODPISOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Hodnota majetku dlouhodobé povahy není při jeho pořízení promítána na vrub nákladů jednorázově. Výdaje vynaložené na pořízení majetku (popř. jeho technické zhodnocení) jsou uplatňovány postupně formou odpisů, které vyjadřují míru jeho používání a opotřebení v rámci činnosti účetní jednotky. Odpisy majetku lze rozčlenit na odpisy realizované podle zákona o účetnictví (účetní odpisy) a odpisy, jejichž formu a způsob výpočtu vymezuje zákon o daních z příjmů (daňové odpisy).

2.5.1 ÚČETNÍ ODPISY

Prostřednictvím účetních odpisů dochází nepřímo k vyjádření trvalého snížení hodnoty dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku postupně v průběhu jeho používání. K vyjádření výše odpisů a zjištění zůstatkové ceny dochází pomocí oprávek. Volba formy a techniky odpisování je plně v kompetenci účetních jednotek.

2.5.1.1 Účetní jednotky oprávněné majetek odpisovat

Dlouhodobý hmotný a dlouhodobý nehmotný majetek jsou oprávněny odpisovat ty účetní jednotky, které:

- mají k majetku vlastnické nebo jiné právo k jeho užívání (vlastníci majetku),
- hospodaří s majetkem státu,
- hospodaří s majetkem územních samosprávných celků,
- používají majetek v případech smlouvy o výpůjčce po dobu zajištění závazku převodem práva,
- používají majetek v případech, kdy vlastnické právo k movitým věcem je nabýváno na základě projevu vůle jiným způsobem než převzetím věci,
- jsou uživateli majetku a provedou na tomto majetku technické zhodnocení na svůj účet (jsou oprávněny k odpisování realizovaného zhodnocení); zhodnocení se odepíše v průběhu jeho používání.

O dlouhodobém nehmotném a dlouhodobém hmotném majetku je oprávněn účtovat a tento majetek současně odpisovat i pachtýř, avšak pouze v případech, kdy je mu toto právo přiznáno na základě smlouvy o pachtu obchodního závodu.

2.5.1.2 Techniky odpisování, způsob výpočtu odpisů

Podkladem pro výpočet a uplatnění účetních odpisů dlouhodobého nehmotného a dlouhodobého hmotného majetku je **odpisový plán**, který je účetní jednotka povinna sestavit. Odpisový plán je vnitropodnikovou (interní) směrnicí stanovující způsob výpočtu a účtování odpisů. Obsahuje jak soupis odpisovaného majetku pro příslušné účetní období, tak i konkrétní zvolené metody účetního odpisování, sazby odpisů či způsob jejich stanovení. Odpisy se počítají z ceny, ve které je majetek oceněn v účetnictví, a to do její výše. Doba odpisování není účetními předpisy předepsána. Zcela jednoznačně nesmí být kratší než 1 rok, neboť doba použitelnosti dlouhodobého majetku je delší než 1 rok a účetní odpisy by měly jeho životnost co nejvíce zohledňovat. **Maximální doba odpisování majetku není limitována.** Výjimku představují odpisy goodwillu a oceňovacího rozdílu.

Goodwill je účetně odpisován rovnoměrně do nákladů nejpozději do 60 měsíců od nabytí obchodního závodu. V případě přeměny obchodní korporace se tento goodwill odpisuje do nákladů od rozhodného dne přeměny. Je-li goodwill záporný, je účetně odpisován

§ 28 ZoÚ,
§ 56 vyhlášky
pro podnikatele
a ČÚS č. 013

Výpočet odpisů

Software pořízený 15. 10. 2020 v hodnotě 72 000 Kč byl 11. 10. 2021 technicky zhodnocen (dokoupen další modul v hodnotě 54 000 Kč). Doba možného užívání nebyla smluvně stanovena. V září 2023 a v únoru 2025 byla provedena jeho další technická zhodnocení, a to v hodnotě 52 000 Kč a 50 875 Kč.

Zdaňovací období	Počet měsíců odpisování	Výpočet odpisů	Roční odpis (Kč)
Odpis před provedením TZ (11/2020 až 10/2021)			
2020	2	$(72\,000 : 36) \times 2$	4 000
2021	10	$(72\,000 : 36) \times 10$	20 000
Odpis po provedení prvního TZ („zbytková doba“ odpisování 36 – 12 měsíců = 24 měsíců)			
2021	2	$[(72\,000 + 54\,000 - 24\,000) : 24] \times 2$	8 500
2022	12	$[(72\,000 + 54\,000 - 24\,000) : 24] \times 12$	51 000
2023	9	$[(72\,000 + 54\,000 - 24\,000) : 24] \times 9$	38 250
Odpis po provedení druhého TZ („zbytková doba“ odpisování 24 – 23 = 1 měsíc) – nutné odpisovat ještě 18 měsíců Po dobu dosavadního odpisování uplatněny odpisy ve výši 121 750 Kč			
2023	3	$[(72\,000 + 54\,000 + 52\,000 - 121\,750) : 18] \times 3$	9 375
2024	12	$[(72\,000 + 54\,000 + 52\,000 - 121\,750) : 18] \times 12$	37 500
2025	2	$[(72\,000 + 54\,000 + 52\,000 - 121\,750) : 18] \times 2$	6 250
Odpis po provedení třetího TZ („zbytková doba“ odpisování 18 – 17 = 1 měsíc) – nutné odpisovat ještě dalších 18 měsíců Po dobu dosavadního odpisování uplatněny odpisy ve výši 174 875 Kč			
2025	10	$[(72\,000 + 54\,000 + 52\,000 + 50\,875 - 174\,875) : 18] \times 10$	30 000
2026	8	$[(72\,000 + 54\,000 + 52\,000 + 50\,875 - 174\,875) : 18] \times 8$	24 000
Odpisy celkem			228 875
Doba odpisování			70 měsíců

Při prodloužení doby užívání práva sjednaného smlouvou na dobu určitou zvýší poplatník o hodnotu technického zhodnocení vstupní cenu a pokračuje v odpisování nehmotného majetku ze zvýšené vstupní ceny snížené o již uplatněné odpisy od měsíce následujícího po měsíci, v němž bylo právo užívání prodlouženo, a to rovnoměrně bez přerušení do konce doby nově sjednaného práva užívání.

2.6 VYŘAZENÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Majetek již nepotřebný či nevyužitelný lze z účetnictví účetní jednotky vyřadit, zejména formou prodeje, likvidace, bezúplatného převodu (darováním), či vkladem do jiné obchodní korporace. Dlouhodobý majetek může být vyřazen i v důsledku škody či manka, případně i z důvodu jeho přeřazení z podnikání do osobního užívání (přeřazení do osobního užívání je možné pouze u fyzických osob). Forma vyřazení dlouhodobého majetku má vliv jak na způsob účtování, tak i na případné posouzení dopadů této operace z hlediska zákona o daních z příjmů.

Zvířata jsou v rámci zásob dále vykazována v položkách aktiv:

- C.I.1. Materiál (pokusná zvířata),
- C.I.3.2. Zboží (zvířata vlastního chovu, která dospěla, byla aktivována a jsou určena k prodeji s výjimkou jatečných zvířat).

3.2 OCEŇOVÁNÍ ZÁSOB PŘI POŘÍZENÍ

Zásoby jsou při pořízení oceňovány následujícími způsoby:

- **pořizovací cena** – je cena, za kterou byl majetek pořízen, a náklady s jeho pořizováním související;
- **vlastní náklady** – jsou přímé náklady vynaložené na výrobu nebo jinou činnost, popř. i přiřaditelné nepřímé náklady, které se vztahují k výrobě nebo jiné činnosti; do přímých nákladů se zahrnuje pořizovací cena materiálu a jiných spotřebovaných výkonů a další náklady, které vzniknou v přímé souvislosti s danou výrobou nebo jinou činností;
- **reprodukční pořizovací cena** – je cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje.

Vedle výše uvedeného ocenění zásob se můžeme setkat se specifickým oceněním nefakturovaných dodávek, které se při vzniku oceňují buď podle uzavřené smlouvy, nebo odborným odhadem podle příslušných dokladů, které má účetní jednotka k dispozici.

3.2.1 POŘIZOVACÍ CENA

Pořizovací cena je nejfrekventovanějším způsobem ocenění zásob, neboť se používá pro ocenění zásob získaných nákupem. **Zahrnuje** nejen „holou“ **cenu zásob**, ale také **vedlejší náklady s pořízením související**, jako je přepravné vyúčtované dodavatelem nebo provedené účetní jednotkou, provize, clo, pojistné apod.

Z vnitropodnikových služeb souvisejících s pořizováním zásob nákupem a se zpracováním zásob se do pořizovací ceny aktivuje pouze přepravné a vlastní náklady na úpravy skladovaného materiálu. **Součástí pořizovací ceny zásob nejsou** zejména **úroky z úvěrů a zápůjček** poskytnutých na jejich pořízení, **kurzové rozdíly, smluvní pokuty a úroky z prodlení a jiné sankce** ze smluvních vztahů.

Stanovení pořizovací ceny

Cenotvorné položky pořizovací ceny	Základ daně (Kč)	DPH (Kč)
Faktura za zboží od dodavatele	358 000	75 180
Faktura za dopravu zboží	12 000	2 520
Faktura od dodavatele za zprostředkovatele za zprostředkování nákupu zboží	38 000	7 980
Celkem pořizovací cena zboží	408 000	85 680

Pořizovací cena zboží u plátce DPH s plným nárokem na odpočet DPH bude 408 000 Kč. Pro neplátce DPH bude pořizovací cena vyšší o 85 680 Kč, tedy 493 680 Kč.

3.6.1 ZÁSoby NA CESTĚ

Nejčastěji se s tímto problémem setkáváme u dodávek materiálu. Účetní jednotka obdrží k okamžiku uzavření účetních knih přijatou fakturu za dodávku materiálu, ale neobdrží fyzicky fakturovaný materiál, který je za této situace „materiálem na cestě“.

Přijatá faktura se zaúčtuje obvyklým způsobem. Podle způsobu zaúčtování přijaté faktury (viz podkapitola 3.2) je pak nutné ošetřit účet 111 – *Pořízení materiálu*, případně účet 112 – *Materiál na skladě*, který je účtován souvztačně s účtem závazků vůči dodavateli, a převést jeho stav na účet 119 – *Materiál na cestě*.

Doklad	Obsah účetního případu	Částka (Kč)	Zaúčtování
PF	Faktura za nákup materiálu – DPH	125 000 26 250	112/321 343/321
VZ	Zaúčtování materiálu na cestě	125 000	119/112
Účtování v následujícím účetním období			
VZ	Příjemka materiálu na sklad	125 000	112/119

Materiál
na cestě

Zaúčtování nepřijatého materiálu na účet 119 – *Materiál na cestě*, k okamžiku sestavení účetní závěrky je velmi důležitou účetní operací, neboť pokud by účetní jednotka tuto nezaúčtovala, neoprávněně by zvýšila hodnotu materiálu na skladě (v našem případě o 125 000 Kč). Vzhledem k tomu, že při fyzické inventuře by tento materiál nemohl být nalezen (neboť nebyl na sklad přijat), pravděpodobně by byl vykázán nesprávně jako inventarizační rozdíl.

Analogické bude účtování též o zásobách zboží na cestě prostřednictvím účtu 139 – *Zboží na cestě*.

3.6.2 NEVYFAKTUROVANÉ DODÁVKY ZÁSOb

Stav, kdy účetní jednotka fyzicky obdržela dodávku materiálu nebo zboží, ale do okamžiku sestavení účetní závěrky nedorazily do účetní jednotky příslušné doklady – přijatá faktura, se účetně řeší formou zaúčtování „nevyfakturovaných dodávek“ ve prospěch účtu 389 – *Dohadné účty pasivní*.

Zásoba materiálu či zboží je vnitřním dokladem zaúčtována na sklad, zpravidla na základě dodacího listu a fyzického převzetí zásoby, v tzv. dohadné výši, neboť v této chvíli zpravidla není k dispozici přesná částka, za kterou je zásoba pořízena. V následujícím účetním období, jakmile do účetní jednotky dorazí předmětné doklady, je zaúčtován „dohad“ zúčtován a účetní operace dokončena.

Doklad	Obsah účetního případu	Částka (Kč)	Zaúčtování
VZ	Příjem materiálu na sklad v odhadnuté výši – nevyfakturovaná dodávka	117 000	112/389
Účtování v následujícím účetním období			
PF	Faktura za materiál dodaný v předchozím období – materiál ..... 115 000 Kč – DPH ..... 24 150 Kč	115 000 24 150	389/321 343/321
VZ	Doúčtování zůstatku dohadné položky (117 000 – 115 000 = 2 000)	2 000	389/112

Pokud je na základě inventarizace identifikován **chybějící cenný papír**, je nutné jeho **úbytek evidovat na odděleném analytickém účtu** Cenné papíry v umořovacím řízení.

Na podrozvahových účtech účtových skupin 75 až 79 se sledují důležité skutečnosti, jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky a jejich ekonomických zdrojů, které lze využít. Jedná se např. o cenné papíry, které jsou předmětem zajištění, resp. zástavního práva, a které mají v rozvaze nulové ocenění.

4.4 OCEŇOVÁNÍ CENNÝCH PAPIRŮ A PODÍLŮ

Oceňování cenných papírů a podílů je zásadní pro jejich následné zachycení na příslušných syntetických, resp. analytických účtech, a to nejen k **okamžiku jejich pořízení**, ale i k **rozvahovému dni**. Cenné papíry totiž představují takový druh finančního majetku, který se k rozvahovému dni zpravidla oceňuje **reálnou hodnotou**.

4.4.1 OCEŇOVÁNÍ CENNÝCH A PODÍLŮ K OKAMŽIKU JEJICH POŘÍZENÍ

V souladu s § 25 odst. 1 písm. f) ZoÚ se cenné papíry a podíly k okamžiku uskutečnění účetního případu oceňují **pořizovací cenou**. Přitom součástí pořizovací ceny cenného papíru jsou **náklady související s jeho pořízením**. Náklady související s pořízením cenného papíru a podílu jsou normovány § 48 vyhlášky pro podnikatele. V této souvislosti lze odkázat na skutečnost, že **výčet nákladů souvisejících s pořízením** cenného papíru je pouze **demonstrativní**, když zahrnuje např. poplatky makléřům, poradcům a burzám. Stejně tak jsou demonstrativním způsobem upraveny ty náklady, které **nejsou součástí pořizovací ceny** cenného papíru, a to v podobě **úroků z úvěrů** na pořízení cenných papírů a podílů a **nákladů spojených s držbou** cenného papíru a podílu. K promítnutí nákladů souvisejících s pořízením cenných papírů může účetní jednotka využít „kalkulačního“ účtu 259 – *Pořízení krátkodobého finančního majetku* u kategorie krátkodobého finančního majetku. Pro účely nákladů souvisejících s pořízením cenných papírů, účtovných v účtové skupině 06, je možné použít účet 064 – *Pořízení dlouhodobého finančního majetku*. Tyto účty, popř. analytické účty, umožní, aby se cenný papír **zaevidoval** do účetní evidence v **pořizovací ceně**.

Ve smyslu zákona o daních z příjmů však nelze pořizovací cenu cenného papíru, která je zaúčtována na příslušném rozvahovém účtu, uplatnit v základu daně jako daňově uznatelný náklad, a to s ohledem na § 25 odst. 1 písm. c) ZDP.

Pro úplnost je třeba dodat, že z hlediska zákona o daních z příjmů jsou případné finanční náklady nezahrnované do pořizovací ceny, plynoucí z úvěrových finančních nástrojů čerpaných na pořízení cenných papírů, daňově uznatelné, pokud není daňová účinnost těchto výdajů vyloučena podle § 25 ZDP.

Pořizovací cena cenného papíru

Účetní jednotka zakoupila 100 ks akcií k obchodování za jednotkovou cenu 150 Kč. Za sepsání smlouvy o převodu cenných papírů byla advokátní kanceláři uhrazena částka ve výši 2 000 Kč. Následně došlo k zaevidování nakoupených cenných papírů k obchodování v pořizovací ceně 17 000 Kč na rozvahový účet majetkových cenných papírů k obchodování v kategorii krátkodobého finančního majetku.

Společnost měla k 31. 12. ve valutové pokladně konečný zůstatek 350 EUR. Konečný zůstatek na účtu 211 – Valutová pokladna činil 8 557,50 Kč. Kurz ČNB k 31. 12. byl 24,115 Kč/EUR. $8\,557,50 - (350 \times 24,115) = 117,25$ Kč.

Datum	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	Dal
31. 12.	Kurzový rozdíl	117,25	563	211

Jestliže ČNB vyhlásí kurzy devizového trhu např. 30. 12. a další (nové) kurzy 2. 1., jsou pro přepočítání hodnoty valutové pokladny i devizového účtu rozhodující kurzy platné od 30. 12., neboť jsou v platnosti i 31. 12.

5.3 PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY NA ÚČTECH

O peněžních prostředcích na účtech účtujeme v rámci druhé účtové třídy. Konkrétně se jedná o skupinu účtů **22 – Peněžní prostředky na účtech**.

Stav peněžních prostředků na účtech vykazujeme při sestavení účetní závěrky v rozvaze jako součást oběžných aktiv v položce C.IV. Peněžní prostředky a podpoložce C.IV.2. Peněžní prostředky na účtech. Obsahovou náplň položky C.IV.2. Peněžní prostředky na účtech stanoví § 12a odst. 2 vyhlášky pro podnikatele, který stanoví, že tato položka obsahuje zůstatky peněžních prostředků na účtech zejména v bankách nebo ve spořitelních a úvěrních družstvech, popř. peníze na cestě vztahující se k této položce. Pasivní zůstatek u účtu peněžních prostředků ke konci rozvahového dne je obsahem krátkodobých závazků v položce C.II.2. Závazky k úvěrovým institucím.

Dále je tato problematika rozvedena v **ČÚS č. 016 Krátkodobý finanční majetek, peněžní prostředky a krátkodobé závazky k úvěrovým institucím**.

Na účty skupiny 22 – Peněžní prostředky na účtech se účtuje zejména **na základě oznámení banky nebo spořitelních a úvěrních družstev o přijatých nebo o provedených platbách (výpisy účtů)**. O vkladech nebo výběrech peněz v hotovosti a o převedech mezi účty lze účtovat prostřednictvím účtu určeného účetní jednotkou pro účtování peněz na cestě.

Analytické účty se vedou podle jednotlivých účtů otevřených v bankách nebo ve spořitelních a úvěrních družstvech účetní jednotkou. Účty peněžních prostředků mají zpravidla aktivní zůstatek. Pasivní zůstatek k rozvahovému dni je obsahem krátkodobých závazků v položce C.II.2. Závazky k úvěrovým institucím.

Na bankovní účty, tedy účty skupiny 22, účtujeme **na základě výpisu z banky**. Není přípustné účtování např. na základě „příkazu k úhradě“, neboť tento doklad svědčí o tom, že majitel účtu dal bance příkaz provést příslušnou transakci (např. úhrada dodavatelské faktury neboli úhrada závazku). Účetní však může účtovat až o situaci, že tato transakce byla skutečně provedena.

Pro přepočítání cizí měny na devizových účtech **platí stejná pravidla jako pro přepočítání cizí měny na valutové pokladně** (viz výše), a to jak v průběhu roku, tak i na jeho konci.

Peníze na bankovních účtech versus krátkodobé bankovní úvěry

Postupy účtování podle ČÚS

Účtování na základě účetních dokladů

Přepočítání cizí měny

V souvislosti s postupováním pohledávek se v praxi (zejména právní) používají následující pojmy:

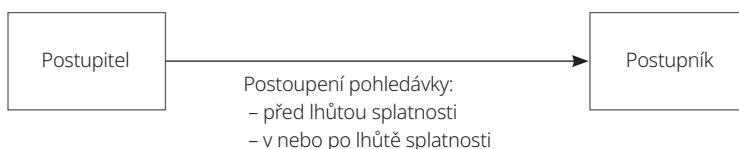
Základní pojmy

- **postupitel** neboli **cedent**, tj. osoba, která postupuje pohledávku jinému věřiteli,
- **postupník** neboli **cesionář**, tj. osoba, které byla pohledávka postoupena,
- **postoupení** neboli **cese**, tj. způsob, jímž nastává změna v osobě věřitele pohledávky; také převod pohledávky z jednoho věřitele na jiného věřitele,
- **postoupit** neboli **cedovat**, tj. převést pohledávku jinému věřiteli.

Z pohledu obecné právní úpravy je postoupení pohledávek upraveno v § 1879 a násl. OZ.

Smlouva o postoupení pohledávek

Základní věcný popis postoupení pohledávky

Z hlediska účetních předpisů je problematika postoupení pohledávek obsažena zejména v § 25 odst. 1 písm. g) a § 27 odst. 1 písm. f) a odst. 2 ZoÚ, § 50 a § 53a vyhlášky pro podnikatele a bodě 2.1.2. ČÚS č. 008 Operace s cennými papíry a podíly, bodech 3.6.6. a 4.5.3. ČÚS č. 019 Náklady a výnosy.

6.1.5.1 Základní účetní operace související s postoupením pohledávky

Účtování postoupení pohledávky (obecně)

Č.	Účetní operace	MD	DaI
1.	Vznik pohledávky z titulu např. dodání služby: - pohledávka - výnos - DPH	311 - -	- 602 343
2.	Vytvoření opravných položek ke vzniklé pohledávce, která bude po lhůtě splatnosti: - vytvoření zákonné opravné položky (tj. tvorba podle ZoR) - vytvoření ostatní opravné položky	558 559	391 AÚ 391 AÚ
3.	Postoupení pohledávky uvedené v bodě 1: - odúčtování jmenovité hodnoty pohledávky do nákladů - zaúčtování výnosu vzniklého z titulu postoupení pohledávky	546 315	311 646
4.	Zrušení opravných položek vztahujících se k postoupené pohledávce: - zrušení zákonné opravné položky (dříve vytvořené podle ZoR) - zrušení ostatní opravné položky	391 AÚ 391 AÚ	558 559
5.	Úhrada ceny, za kterou byla pohledávka postoupena	221 211	315

6.2.6 ZÚČTOVÁNÍ POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ KE SPOLEČNÍKŮM A ČLENŮM DRUŽSTVA

Na účtech účtových skupin 35 – Pohledávky za společníky a 36 – Závazky ke společníkům se účtuje o účetních případech v následujícím členění:

- Podniky ve skupině
■
 na samostatných syntetických účtech o pohledávkách a závazcích (dluzích) finančního charakteru (zápůjčky a úvěry) mezi účetními jednotkami v rámci konsolidačního celku (viz vztahy mezi ovládanou a ovládající osobou, mezi ovládanými osobami a k ovládající osobám, jinak řečeno jde o závazky mateřské společnosti k dceřiným společnostem, popř. osobám pod podstatným vlivem, mezi dceřinými společnostmi a dceřiných společností k mateřské společnosti), naopak neúčtuje se zde o vztazích z běžného obchodního styku;
- Vztahy ke společníkům
■
 na samostatném účtu o případných pohledávkách za společníky obchodní korporace při úhradě ztráty, pokud to umožňuje zákon o obchodních korporacích nebo ustanovení společenské smlouvy a na samostatném účtu o závazcích ke společníkům z titulu podílů na zisku;
- Závazky ze závislé činnosti
■
 na samostatných účtech o dalších pohledávkách a dluzích vůči společníkům obchodní korporace, zpravidla z titulu finančních zápůjček;
- Vklady
■
 na samostatném účtu se účtuje o závazcích ze závislé činnosti ke společníkům obchodní korporace, jak již bylo zmíněno v podkapitole 6.2.4;
- na samostatném účtu se účtuje o pohledávkách z titulu upsaného, dosud nesplaceného základního kapitálu obchodní korporace, rovněž tak se na samostatném účtu sledují dluhy z nesplacených akcií nebo vkladů do obchodní korporace.

Č.	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	Dal
1.	Podniku v rámci konsolidačního celku byla poskytnuta krátkodobá zápůjčka ovládající osobě	100 000	351	221
2.	Vyúčtování úroků z poskytnuté zápůjčky	2 000	351	662
3.	Dílčí splátka zápůjčky	52 000	221	351
4.	Dluh z přijetí zápůjčky od ovládající osoby	200 000	221	361
5.	Vyúčtování úroků z přijaté zápůjčky	4 000	562	361
6.	Dílčí úhrada zápůjčky	101 000	361	221
7.	Pohledávka za společníkem s. r. o. z titulu zvýšení základního kapitálu podle rozhodnutí valné hromady (dosud nezapsáno do obchodního rejstříku)	40 000	353	419
8.	Inkaso pohledávky za upsaný základní kapitál	40 000	221	353
9.	Upsání peněžitého vkladu do s. r. o. ovládané osobě	250 000	061	367
10.	Splátka upsaného vkladu	250 000	367	221
11.	Pohledávka za společníky v. o. s. z titulu úhrady ztráty běžného roku	25 000	354	596
12.	Pohledávka za společníky s. r. o. k úhradě ztráty podle ustanovení společenské smlouvy	135 000	354	431
13.	Vyrovnání závazku společníky v. o. s.	25 000	211	354
14.	Vyrovnání závazku společníky s. r. o.	135 000	221	354
15.	Závazek vůči společníkům s. r. o. (fyzickým osobám) z titulu podílu na zisku na základě rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku	100 000	431	364

Vkladovou povinnost lze splnit:

- splacením v penězích (dále jen „peněžitý vklad“), nebo
- vnesením jiné penězi ocenitelné věci (dále jen „nepeněžitý vklad“).

» Peněžitý vklad

Podle § 23 ZOK se peněžitý vklad do kapitálových společností splácí na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, který zřídí správce vkladů. Banka s těmito prostředky neumožní nakládat dříve, než kapitálová společnost vznikne (tzn. je zapsaná do obchodního rejstříku), ledaže se jedná o úhradu zřizovacích výdajů nebo vrácení emisních kurzů zakladatelům.

Od roku 2021 je umožněno peněžitý vklad do společnosti s ručením omezeným splatit i jiným způsobem, nepřesáhne-li výše všech peněžitých vkladů v souhrnu 20 000 Kč.

V důvodové zprávě k zákonu č. 33/2020 Sb., který novelizuje zákon o obchodních korporacích, se k zavedení možnosti splatit peněžitý vklad i jiným způsobem než na zvláštní účet u banky uvádí následující:

„Cílem navrhované změny je zlevnit a zrychlit zakládání a vznik nízkokapitálových společností s ručením omezeným, tak aby jej bylo možné učinit v rámci jedné návštěvy notáře. Podle stávající právní úpravy se v kapitálových společnostech peněžitý vklad splácí na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva. Tento „zvláštní“ účet má garantovat, že složené prostředky budou vynaloženy jen k zákonem stanoveným cílům. Účelem tohoto pravidla obecně je poskytnout určitou jistotu, že posléze vzniklá společnost opravdu upsané hodnoty obdrží, a správce tyto prostředky nezneužije. Tato úprava byla převzata z obchodního zákoníku (srov. § 109 odst. 3 a § 163a odst. 4 ObchZ). Zákon o obchodních korporacích umožnil založení společnosti s ručením omezeným s minimálním vkladem ve výši 1 Kč, oproti předchozím 20 000 Kč (srov. § 109 odst. 1 ObchZ). V případech, kdy se výše všech vkladů pohybuje v nižších částkách, jeví se povinnost zřizovat a spravovat vklady na bankovním účtu jako zbytečně zatěžující a nepoměrně nákladná. Proto se navrhuje stanovit z uvedeného pravidla výjimku, kdy postačí splatit peněžitý vklad jiným způsobem, například obecně prostřednictvím správce vkladů. Jako hranice, od které bude nutno splácet vklady na bankovní účet, byla po vzoru obchodního zákoníku vybrána výše 20 000 Kč. Tak například, pokud bude společnost s ručením omezeným zakládat jediný zakladatel, může jediný zakladatel složit svůj vklad, a to až do výše 20 000 Kč například notáři, který bude správcem vkladů.“

» Nepeněžitý vklad

Nepeněžitý vklad se do kapitálové společnosti vnese před jejím vznikem, tzn. před jejím zápisem do obchodního rejstříku.

» Emisní kurz

Emisním kurzem se pro potřeby zákona o obchodních korporacích rozumí vklad a případné emisní nebo vkladové ážio. Po dobu trvání obchodní korporace ani po jejím zrušení nemá společník právo na vrácení předmětu vkladu. Úroky z emisního kurzu nelze sjednat ani vyplácet.

Vkladatel splní vkladovou povinnost ve lhůtě a způsobem určeným zákonem o obchodních korporacích pro jednotlivé typy obchodních korporací a společenskou smlouvou.

Rozvaha k 31. 12. 2025 – položky dotčené opravou chyby

Aktiva	Běžné období (tis. Kč)	Opravené minulé období (tis. Kč)	Pasiva	Běžné období (tis. Kč)	Opravené minulé období (tis. Kč)
Pohledávky z obchodních vztahů		+1 210	Závazky vůči státu		+400
Přírůstek na bankovním účtu	790		Jiný výsledek hospodaření minulých let	790	
			Výsledek hospodaření běžného období		+790

Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2025 – položky dotčené opravou chyby

Označení položky	Název položky	Opravené minulé období (tis. Kč)
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	+1 000
*	Provozní výsledek hospodaření	+1 000
**	Výsledek hospodaření před zdaněním	+1 000
L.	Daň z příjmů	+210
L.1.	Daň z příjmů – splatná	+210
**	Výsledek hospodaření po zdanění	+790
***	Výsledek hospodaření za účetní období	+790

7.6 ÚČET INDIVIDUÁLNÍHO PODNIKATELE

Položka pasiv rozvahy A.I.1. Základní kapitál obsahuje u fyzické osoby vedoucí účetnictví (dříve podvojně účetnictví) rozdíl mezi majetkem určeným k podnikání a závazky plynoucími z podnikání při zohlednění účtování o reálných hodnotách v příslušné položce vlastního kapitálu.

Na účet 491 – Účet individuálního podnikatele se účtují např. následující operace:

Č.	Účetní operace	MD	DaI
1.	Peněžitý vklad fyzické osoby do obchodního majetku	211, (221)	491
2.	Peněžitý výběr fyzické osoby z obchodního majetku	491	211, (221)
3.	Převod zisku z minulého účetního období	431	491
4.	Převod ztráty z minulého účetního období	491	431

Použité účty:

211 – Pokladna

221 – Bankovní účty

431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

491 – Účet individuálního podnikatele

Pokud účetní jednotka zaúčtuje rezervu na daň z příjmů, nevykáže v rozvaze položku aktiv C.II.2.4.3. Stát – daňové pohledávky v celkové výši, ale sníženou o předpokládanou daň do výše uhrazených záloh na daň z příjmů.

Účetní jednotka popíše tuto skutečnost v příloze v účetní závěrce.

Účetní jednotka uvede v rozvaze položku pasiv B.2. Rezerva na daň z příjmů ve výši vytvořené rezervy snížené o uhrazené zálohy na daň z příjmů, pokud jsou tyto zálohy nižší než předpokládaná daň.

Pokud jsou tyto zálohy vyšší nebo rovny předpokládané dani, účetní jednotka položku pasiv B.II. Rezerva na daň z příjmů neuvede.

V souvislosti s výše uvedeným postupem při vykazování rezervy na daň z příjmů byl § 58 Vzájemné zúčtování vyhlášky pro podnikatele upřesněn tak, že vykázání rezervy na daň z příjmů a uhrazených záloh na daň z příjmů se nepovažuje za vzájemné zúčtování.

Je třeba podotknout, že jestliže víme, že daňová povinnost vznikne, musí být v účetní závěrce vykázána splatná daň brutto (položka L.1.).

8.3.2 POSTUP TVORBY A POUŽITÍ REZERV

Při tvorbě a použití rezerv se postupuje podle § 16, § 27, § 31 a § 57 vyhlášky pro podnikatele ve smyslu § 26 odst. 3 ZoÚ.

Rezervy podléhají dokladové inventuře a při inventarizaci se posuzuje jejich výše a odůvodněnost.

Účetní jednotka ve svém vnitřním předpise stanoví tituly pro tvorbu rezerv, jejich výši a způsob jejich vytváření a používání. Je tedy nutné zdůraznit, že v účetní jednotce musí existovat vnitřní předpis (vnitropodniková směrnice) upravující pravidla (účetní politiku) pro tvorbu a použití rezerv, které se v dané účetní jednotce budou vyskytovat.

8.3.2.1 Postup účtování

» Tvorba rezerv

Tvorba rezerv O tvorbě rezerv se účtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 45 – Rezervy se souvztažným zápisem na vrub příslušného účtu nákladů:

- účtové skupiny 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti, pokud se týkají provozní činnosti,
- účtové skupiny 57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti, pokud se týkají finanční činnosti,
- v účtové skupině 59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů, pokud se týkají rezervy na daň z příjmů.

Výše uvedený text můžeme převést do tabulky předkontací takto:

Účetní operace	MD	Dal
Tvorba rezervy týkající se provozní činnosti	55x	45x
Tvorba rezervy týkající se finanční činnosti	57x	45x
Tvorba rezervy na daň z příjmů	59x	45x

9.7.5 VÝPOČET ODLOŽENÉ DANĚ

Výpočet odložené daně není sám o sobě složitý. Odložená daň se zjistí jako **součin výsledných přechodných rozdílů účetních a daňových hodnot a sazby daně z příjmů platné v obdobích, kdy budou odložený daňový dluh nebo pohledávky v předpokladu uplatněny** (viz následující příklad).

Pokud by účetní jednotka účtovala v roce 2025 o odložené dani poprvé (tento postup se v zásadě uplatní i v dalších účetních obdobích, začne-li účetní jednotka o odložené dani účtovat poprvé), musí při jejím výpočtu vyjít ze všech přechodných rozdílů, které vznikly v předcházejících obdobích. Část odložené daně, která se vztahuje k předchozím účetním obdobím, tedy k prvnímu dni účetního a zdaňovacího období, bude totiž vyúčtována do vlastního kapitálu, proti účtům 428 – *Nerozdělený zisk minulých let*, resp. 429 – *Neuhrazená ztráta minulých let*. V této souvislosti je vhodné poukázat na interpretaci NÚR I-9 Odložená daň – první vykazání. Část odložené daně vztahující se k roku 2022 (tedy k běžnému účetnímu období) bude zaúčtována podle svého charakteru na vrub účtu 592 – *Daň z příjmů odložená* a ve prospěch účtu 481 – *Odložený daňový závazek a pohledávka*. V dalších účetních obdobích bude změna (snížení nebo zvýšení) zjištěné odložené daně účtována na výsledkovém účtu účtové skupiny 59 – *Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů* a účtu účtové skupiny 48 – *Odložený daňový závazek a pohledávka*.

Výpočet a účtování odložené daně

Podnik účtuje o odložené dani poprvé v roce 2025.

Č.	Vybrané položky aktiv a pasiv	31. 12. 2024	31. 12. 2025	31. 12. 2026
1.	Rozdíl daňových a účetních zůstatkových cen dlouhodobého majetku (ÚZC jsou vyšší než DZC)	-250	-270	-380
2.	Účetní opravná položka k pohledávkám	100	120	80
3.	Opravná položka k zásobám zboží	50	80	50
4.	Rezerva na záruční opravy	150	150	150
5.	Neuplatněná daňová ztráta předchozích let	250	120	0
Celkem		300	200	-100
Odložená daňová pohledávka (rok 2025 – použita sazba daně 21 %)		63		
Odložená daňová pohledávka (rok 2025 – použita sazba daně 21 %)			42	
Odložený daňový závazek (rok 2026 – použita sazba 21 %)				-21

Účtování v roce 2025

Popis účetní operace	Částka	MD	Dal
Část odložené daně vztahující se k předchozím účetním obdobím (pohledávka)	63	481	428
Část odložené daně za rok 2025 (tj. 63 – 42) (snížení pohledávky)	21	592	481

Zůstatek účtu 481 bude ke dni 31. 12. 2025 vykazovat částku 42 na straně MD (odložená daňová pohledávka).

10.4.4 ÚČETNÍ ZÁVĚRKA PRO MIKRO A MALÉ ÚČETNÍ JEDNOTKY BEZ POVINNOSTI AUDITU

Tato kapitola je určena mikro a malým účetním jednotkám, kterým nevznikla povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

10.4.4.1 Rozvaha ve zkráceném rozsahu – základní (pro mikro účetní jednotky bez povinnosti auditu)

Označení	Běžné období			Minulé období	Označení	Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto	Netto			
Aktiva celkem					Pasiva celkem		
A. Pohledávky za upsání základní kapitál					A. Vlastní kapitál		
B. Stálá aktiva					B. + C. Cizí zdroje		
C. Oběžná aktiva					B. Rezervy		
D. Časové rozlišení aktiv					C. Závazky		
					D. Časové rozlišení pasiv		

10.4.4.2 Rozvaha ve zkráceném rozsahu – rozšířená (pro malé účetní jednotky bez povinnosti auditu)

Označení	Položka	Běžné účetní období			Minulé období
		Brutto	Korekce	Netto	Netto
	Aktiva celkem				
A.	Pohledávky za upsání základní kapitál				
B.	Dlouhodobý majetek				
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek				
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek				
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek				
C.	Oběžná aktiva				
C.I.	Zásoby				
C.II.	Pohledávky				
C.II.1.	Dlouhodobé pohledávky				
C.II.2.	Krátkodobé pohledávky				
C.III.	Krátkodobý finanční majetek				
C.IV.	Peněžní prostředky				
D.	Časové rozlišení aktiv				

Od účetního období započatého v roce 2018 se účetní jednotka může rozhodnout pro variantu, že časové rozlišení bude vykazovat v rámci oběžných aktiv, a to v položce C.II.3. Časové rozlišení aktiv. V tomto případě nebude vykazovat položku D. Časové rozlišení aktiv.

11.1 VZTAH ÚČETNICTVÍ A DAŇOVÉ SOUSTAVY

Svou úlohu základního ekonomického informačního systému podnikatele neplní účetnictví nikdy izolovaně, v nějakém „vzduchoprázdnu“, ale je vždy navázáno na stávající legislativu a ekonomické podmínky fungování podnikové ekonomiky. Míra provázanosti podnikového účetnictví a daňové soustavy a její vývoj má své historické, ekonomické, geografické a politické kořeny a konsekvence.

Obecně lze rozlišit dva základní způsoby řešení tohoto vztahu, kdy lze hovořit o:

- **tzv. daňovém účetnictví**, tj. v případě, že prvotní úloha účetnictví je podřízena potřebě zjištění základu daňové povinnosti, tzn. zásady oceňování majetku a závazků, charakteristiky nákladů, výnosů a výsledku hospodaření plně respektují požadavky daňové soustavy,
- **účetnictví**, jehož primárním záměrem je věrné a poctivé zobrazení ekonomické reality konkrétní účetní jednotky při respektování potřeb jejího efektivního finančního řízení a základ daňové povinnosti se v zásadě zjišťuje, byť z účetních záznamů, mimo účetní systém.

Touto druhou cestou, která je určující v naprosté většině evropských zemí, se snaží jít i český účetní systém respektující Mezinárodní účetní standardy (IAS/IFRS) implementované právem Evropské unie. Česká účetní legislativa tedy klade na první místo požadavek, aby účetní závěrka sestavená na základě účetnictví podávala věrný a poctivý obraz o stavu a pohybu majetku a závazků, nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření, jakož i o finanční situaci účetní jednotky.

Protože však daně a ostatní vztahy fiskální povahy jsou nepochybně nedílnou součástí ekonomické reality a předmětu podnikového účetnictví, nemohou být vztahy mezi účetní a daňovou soustavou nikdy plně nezávislé a požadavky daňových předpisů ovlivňují obsah řady účtů.

Pokud se podíváme na současnou daňovou soustavu, z hlediska příjmů státního rozpočtu rozlišujeme následující daně.

Druhy daní

1. Daně přímé

- z příjmů:
  - právnických osob,
  - fyzických osob,
- majetkové:
  - z nemovitých věcí,
  - silniční.

2. Daně nepřímé

- daň z přidané hodnoty,
- spotřební daně,
- k ochraně životního prostředí^{*)},
- poplatek z biopaliv.

^{*) Tyto tzv. ekologické daně se týkají zdanění dodání a spotřeby zemního plynu a některých dalších plynů, dále pevných paliv a elektřiny, to vše ve vazbě na legislativu Evropské unie.}

nad právní formou, nestrannosti a opatrnosti při sestavování účetní závěrky a úplnosti informací obsažených v účetní závěrce. Účetní závěrka tak musí směřovat k **pravdivému a věrnému zobrazení finanční pozice, výkonnosti a změn ve finanční pozici podniku.**

Základní prvky
účetní závěrky

Koncepční rámec dále **vymezuje základní prvky účetní závěrky**. Základními prvky, které se přímo vztahují k vyjádření finanční pozice podniku, jsou aktiva, závazky a vlastní kapitál. K vyjádření výkonnosti podniku pak slouží náklady a výnosy. Aby bylo možné jednotlivé položky, které patří do obsahové náplně základních prvků účetní závěrky, uznat a vykazovat v rámci účetní závěrky, musí být pravděpodobné, že budoucí ekonomický prospěch spojený s danou položkou bude plynout do anebo z podniku, a dále musí být možné danou položku ocenit na úrovni nákladů nebo využitím jiné hodnoty, kterou lze spolehlivě stanovit. Při oceňování tak lze vycházet v závislosti na povaze dané položky z historických nákladů, běžné ceny, realizovatelné hodnoty nebo současné hodnoty.

Pojetí kapitálu
a uchování kapitálu

Kapitál může být pojat jako finanční kapitál (jedná se v podstatě o vlastní kapitál podniku) **nebo jako produkční kapitál** (v tomto případě se jedná o produkční kapacitu podniku). Na pojetí kapitálu pak navazuje rovněž pojetí uchování kapitálu. Obecně platí předpoklad, že podnik uchovává svůj kapitál, pokud má na konci období minimálně stejný kapitál jako na jeho začátku, přičemž **částka přesahující úroveň potřebnou k uchování kapitálu se považuje za zisk.**

12.4 PŘEHLED PLATNÝCH IFRS/IAS A INTERPRETACÍ

V následujícím přehledu jsou uvedeny jednotlivé IAS a IFRS, které jsou účinné ve vztahu k účetním obdobím začínajícím dnem 1. 1. 2026 a později. Pokud byl některý dříve vydaný IAS nahrazen jiným standardem, není v tomto přehledu samostatně uváděn, s výjimkou standardů zrušených nebo nahrazených jiným standardem s účinností pro účetní období začínající dne 1. 1. 2020 a později. U každého standardu jsou dále uvedeny příslušné interpretace (SIC a IFRIC), což jsou oficiálně vydané výklady těch ustanovení standardu, která mohou při praktické aplikaci působit problémy v důsledku nejasných nebo nejednoznačných formulací. V závěru kapitoly jsou pro přehlednost uvedeny rovněž hlavní změny, ke kterým došlo v rámci dokončení projektů IASB v průběhu let 2023 až 2025.

IAS 1 Sestavování a zveřejňování účetní závěrky

- SIC 29 – Zveřejňování – ujednání o poskytování koncesovaných služeb
- IFRIC 1 – Změny v existujících ukončených provozu, uvedených do původního stavu a podobných závazcích
- IFRIC 12 – Ujednání o poskytování koncesovaných služeb
- IFRIC 17 – Rozdělení nepeněžních aktiv vlastníkům
- IFRIC 19 – Vypořádání finančních závazků kapitálovými nástroji
- IFRIC 20 – Náklady na odklizení skrývky v produkční fázi povrchového dolu
- IFRIC 21 – Poplatky
- IFRIC 23 – Nejistota týkající se daní ze zisku

podmíněn pouze časovým faktorem, je vykazována pohledávka. Pokud je však tento nárok podmíněn splněním jiných předpokladů, je vykazováno aktivum ze smlouvy.

IFRS 16 Leasingy

- platí s účinností pro účetní období začínající 1. 1. 2019
- Basis for Conclusions – Důvodová zpráva k IFRS 16
- Implementation Guidance – Postup zavádění IFRS 16

Předmětem nového standardu je nastavení nového přístupu k vykazování pronájmů u pronajímatelů i nájemců. Za leasing je považována taková smlouva, která poskytuje nájemci právo kontrolovat a získávat po určitou dobu užitky z identifikovatelného aktiva. Kontrola nastává v případě, že zákazník může řídit užívání aktiva a současně získávat v podstatě veškeré užitky z užívání tohoto aktiva.

Pronajímatel nesmí mít podstatné právo aktivum vyměnit za jiné aktivum, aniž by tomu nájemce mohl zabránit. Za podstatné právo se považuje situace, kdy pronajímatel může aktivum vyměnit v průběhu jeho užívání a současně může získat ekonomický užitek z této výměny.

Nájemce se může rozhodnout, že v případě nájmu, které neobsahují možnost koupě předmětu pronájmu nájemcem a jsou kratší než 12 měsíců, a dále v případě nájmu aktiv s nízkou hodnotou bude vykazovat nájemné do nákladů buď rovnoměrně po dobu trvání nájmu, nebo na základě jiného systematického přístupu.

Pokud nájemce neuplatní výše uvedený postup, vyazuje ve své rozvaze právo užití aktiva a závazek z leasingu. Právo užívání aktiva se ocení na bázi pořizovacích nákladů, které vychází z hodnoty závazku z leasingu zvýšené o leasingové platby uhrazené před zahájením leasingu, a dále o počáteční přímé náklady uhrazené nájemcem, resp. o náklady vyvolané uvedením aktiva do užívání a rezervu na náklady spojené s vyřazením aktiva z užívání. Po vstupním ocenění se právo užití aktiva oceňuje na úrovni pořizovací ceny snížené o odpisy a o ztrátu ze snížení hodnoty. Nájemce má však možnost použít ocenění reálnou hodnotou podle IAS 40, pokud je předmětem leasingu investice do nemovitostí, anebo podle IAS 16, pokud pronajaté aktivum patří do skupiny majetku podle IAS 16, pro kterou je tento model oceňování nájemcem uplatňován.

Vstupní ocenění závazku z leasingu je provedeno na úrovni současné hodnoty leasingových plateb za dobu trvání nájmu. Tento závazek je přeceňován tak, aby odrážel změny v době trvání leasingu, ocenění kupní opce, částky závazků z titulu garance zbytkové hodnoty, a dále změn v budoucích leasingových platbách z titulu indexů nebo sazeb při jejich stanovení. Přecenění závazku upravuje současně hodnotu práva užití aktiva.

Pronajímatelé klasifikují leasingy jako operativní nebo finanční pronájem obdobným způsobem, jako je tomu v kontextu stávajícího IAS 17. V případě finančního leasingu pronajímatel vyazuje finanční aktivum v hodnotě čisté investice do leasingu a finanční výnos v průběhu trvání leasingu. V případě operativního leasingu jsou platby nájemného vykazovány rovnoměrně ve výnosech, pokud neexistuje jiný systematický způsob v návaznosti na benefit z užívání aktiva.

Hlavní změny platné ve vztahu k účetním obdobím začínajícím 1. 1. 2022 a později:

- úprava příkladu č. 13 ve vztahu k pobídkám týkajícím se nájemného – odstranění ukázky náhrady výdajů na technické zhodnocení pronajímatelem.

12.5 IFRS PRO MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

Rada pro Mezinárodní účetní standardy (IASB) zveřejnila dne 9. 7. 2009 IFRS pro malé a střední podniky (IFRS for SMEs). Jedná se o historicky první soubor mezinárodních účetních pravidel, která byla vytvořena speciálně pro malé a střední podniky. IFRS for SMEs byl vypracován jako samostatný standard, který není začleněn do souboru mezinárodních standardů finančního výkaznictví (IFRS).

Tento standard obsahuje v porovnání s plným souborem IFRS zjednodušení, která berou v úvahu potřeby uživatelů účetních závěrek malých a středních podniků, a současně kladou důraz na úsporu nákladů při sestavování těchto závěrek. Jedná se zejména o následující oblasti:

- jsou vynechána pravidla a požadavky, které nejsou v případě malých a středních podniků relevantní,
- v případech, kdy IFRS umožňují variantní přístupy, IFRS for SMEs umožňují pouze jednodušší a snazší variantu,
- zjednodušují celou řadu principů uznávání a oceňování aktiv, závazků, nákladů a výnosů,
- vyžadují významně menší rozsah zveřejňovaných informací,
- standard je formulován jednoznačnějším způsobem tak, aby bylo usnadněno jeho překládání do jiných jazyků.

Revize a novelizace tohoto standardu budou probíhat ve 3letých intervalech tak, aby se pro malé a střední podniky co nejvíce snížilo zatížení, které pro ně uplatnění IFRS for SMEs bude znamenat.

IFRS for SMEs je vhodný pro všechny podniky, které nelze považovat za subjekty veřejného zájmu, s výjimkou emitentů veřejně obchodovatelných cenných papírů, bank a pojišťoven.

12.6 PŘÍKLAD PRAKTICKÉ APLIKACE IFRS/IAS (UPLATNĚNÍ IFRS 16)

Společnost A se zabývá výrobní činností. V roce 2019 zahájila svou činnost a v souvislosti s tím uzavřela v pozici nájemce dvě nájemní smlouvy. Smlouva č. 1 je na pronájem obráběcího stroje a má charakter operativního leasingu – na konci pronájmu nedojde k přechodu vlastnictví ani nebyla sjednána možnost odkoupení stroje za zvýhodněných podmínek. Tento pronájem by se v podmínkách IAS 17 vykazoval stejně jako podle Českých účetních standardů. V příkladu je ilustrováno, jak bude tento nájem vykazován podle IFRS 16. Smlouva č. 2 je uzavřena na pronájem osobního automobilu a v podmínkách IAS 17 by byla klasifikovaná jako finanční leasing a její vykazování podle IAS 17 a IFRS 16 je v zásadě beze změn.

Základní informace k nájemní smlouvě č. 1

Společnost A má jako nájemce pronajatý obráběcí stroj na období 3 let formou operativního pronájmu (nájem na dobu určitou). K předání stroje došlo dne 1. 10. 2019 (datum zahájení pronájmu). Pořizovací cena stroje k datu zahájení pronájmu je 2 500 000 Kč, životnost stroje je 10 let. Společnost A zaplatí při uzavření smlouvy zprostředkovatelskou odměnu za sjednání smlouvy ve výši 5 000 Kč a nevratné nájemné předem ve výši 175 000 Kč. Následně platí společnost A měsíční nájemné (splatné vždy k 1. kalendářnímu dni v měsíci) ve výši 25 000 Kč

**MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ**

**EDICE
ÚČETNICTVÍ**

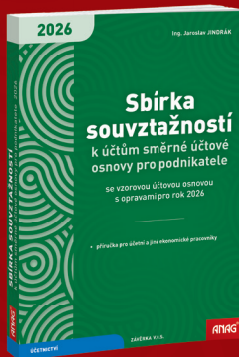
**DVOUMĚSÍČNÍK
PRAKTICKÁ PERSONALISTIKA**

**EDICE
ÚČETNICTVÍ**

**MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DANĚ**

**EDICE
ÚČETNICTVÍ**

